

Time: 3 Hours

Total Marks: 100

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B.** 1. All questions are compulsory. Attempt Sub question (A) or (B) of Question no. 5.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.
4. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1. Answer any TWO questions of the following. 20

- Write an explanatory note on Dadabhai Naoroji's thought on economic drain.
- Discuss R. C. Datt's views public finance.
- Explain economic ideas of Gopal Ganesh Agarkar.

Q2. Answer any TWO questions of the following. 20

- Explain the causes of poverty among Indian farmers written by Mahatma Phule.
- Explain Mahatma Gandhi's economic thoughts on self-sufficient village economy.
- Discuss Mahatma Gandhi's economic thoughts on Sarvodaya.

Q3. Answer any TWO questions of the following. 20

- What problems were being faced by Indian currency before independence?
- Discuss Dr. B. R. Ambedkar's vies on Public Finance.
- Critically evaluate G. K. Gokhale's economic thoughts on Development and Welfare.

Q4. Answer any TWO questions of the following. 20

- Write an explanatory note on Nobel prize winner Robert A. Mundell.
- Briefly describe the process involved in the selection of economic sciences laureates.
- Write an explanatory note on Nobel Prize winner in Economics Joseph Stiglitz.

Q5. A) Write short notes on any TWO of the following. 20

- Kautilya's views on welfare state.
- Economic thoughts of Mahatma Phule.
- Dr. Manmohan Singh's 'Three Steps' to Stem India's Economic Crisis.
- Nobel prize winner Dr. Amartya Sen.

OR

B) Multiple choice questions, select an appropriate option. 20

- 1) According to -----, profits are the rewards of purely entrepreneurial function.
- David Ricardo
 - Alfred Marshall
 - Kautilya
 - Adam Smith

- 2) Which of the following is not correct about R. C. Datt?
 - a) He was born in Maharashtra.
 - b) He wrote the book entitled 'Economic History of India'.
 - c) He wrote the book entitled 'Femines in India'.
 - d) R.C. Dutt states Agriculturalist who have lands are better off.
- 3) The drain theory is the great contribution of -----.
 - a) David Ricardo
 - b) Alfred Marshall
 - c) Dadabhai Nauroji
 - d) Adam Smith
- 4) Who is the author of the essay "Tug of War"?
 - a) M. G. Ranade
 - b) R. C. Datt
 - c) Dadabhai Nauroji
 - d) Gopal Ganesh Agarkar
- 5) Who among the following was opposed the laissez-faire policy?
 - a) Adam Smith
 - b) Alfred Marshall
 - c) R. C. Datt
 - d) M. G. Ranade
- 6) Which of the following is not correct about Mahatma Gandhi?
 - a) He was born on 2nd October, 1869.
 - b) He is also known as the father of the nation.
 - c) He was born in Mumbai, Maharashtra.
 - d) He was working in the Indian National Cong
- 7) Gandhiji's important role behind the spread of Sarvodaya is -----.
 - a) the agricultural development of society.
 - b) the social development of society.
 - c) the political development of society.
 - d) the overall development of the society
- 8) Which of the following is not true about Mohatma Jyotiba Phule?
 - a) He is known as the father of women's education in modern India.
 - b) He was the greatest social reformer of Maharashtra and India.
 - c) He was born in Nagpur.
 - d) His full name is Jyotirao Govinda Phule.
- 9) According to Mahatma Gandhi, ----- is the major factor of production.
 - a) Land
 - b) Labour
 - c) Capital
 - d) Entrepreneurship

- 10) After Gandhiji, the concept of Trusteeship was mainly taken forward by -----.
- M. G. Ranade
 - Mahatma Phule
 - Vionoba Bhawe
 - R. C. Datt
- 11) Five rupee note was issued for the first time in -----.
- 1771
 - 1871
 - 1781
 - 1881
- 12) J. M. Keynes favoured -----.
- Gold exchange standard
 - Gold standard
 - Both gold exchange standard and gold standard
 - Neither gold exchange standard nor gold standard
- 13) Which of the following is not the problem of rupee?
- Double standard in Mughal period
 - Free banking system
 - Lack of universal encashability
 - Regular supply of money.
- 14) Dr. Manmohan Singh listed out a ----- solution to stem the current economic crisis and restore normalcy.
- one-step
 - two-step
 - three-step
 - four-step
- 15) Prof. List is the ----- economist.
- Rusian
 - German
 - Italian
 - Indian
- 16) Amartya Sen was awarded the Nobel Memorial Prize in Economic Sciences in -----.
- 1958
 - 1978
 - 1998
 - 2018
- 17) Abhijit Banerjee who received the Nobel Prize in Economic Science in 2019 whose work focuses on -----.
- Micro Economics
 - Macro Economics
 - International Economics
 - Development Economics

- 18) When Nobel Prize in Economic Science established?
- a) 1966
 - b) 1967
 - c) 1968
 - d) 1969
- 19) Who got the first nobel prize in Economic Science in 1969?
- a) Ragnar Frisch and Jan Tinbergen
 - b) Amartya Sen
 - c) Adam Smith and David Ricardo
 - d) J. M. Keynes
- 20) Joseph Eugene Stiglitz is an -----.
- a) Classical Economist
 - b) Neo-Classical Economist
 - c) Keynesian Economist
 - d) New Keynesian economist

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास

एकूण गुण: १००

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. प्रश्न क्र. ५ मध्ये (अ) व (ब) उप प्रश्नांमधील कोणताही एक उप प्रश्न सोडवा.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.
४. आवश्यक तेथे नीटनेटक्या आकृत्या काढा.

प्र १. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

२०

- अ) दादाभाई नौरोजी यांच्या आर्थिक निःसारणावरील विचारांवर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.
- ब) आर.सी. दत्त यांच्या सार्वजनिक वित्ताच्या दृष्टिकोनावर चर्चा करा.
- क) गोपाळ गणेश आगरकर यांच्या आर्थिक विचारांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र २. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

२०

- अ) महात्मा फुले यांनी सांगितलेल्या भारतीय शेतकऱ्यांच्या गरिबीची कारणे स्पष्ट करा.
- ब) महात्मा गांधींचे स्वयंपूर्ण ग्राम अर्थव्यवस्थेबाबतचे आर्थिक विचार स्पष्ट करा.
- क) महात्मा गांधींच्या सर्वोदयावरील आर्थिक विचारांची चर्चा करा.

प्र ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

२०

- अ) स्वातंत्र्यापूर्वी भारतीय चलनाला कोणत्या समस्या भेडसावत होत्या?
- ब) सार्वजनिक वित्त विषयक डॉ. बी.आर. आंबेडकरांच्या विचारांची चर्चा करा.
- क) विकास आणि कल्याण या विषयावरील जी.के. गोखले यांच्या आर्थिक विचारांचे समालोचनात्मक मूल्यांकन करा.

प्र ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

२०

- अ) नोबेल पारितोषिक विजेते रॉबर्ट ए. मंडेल यांच्यावर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.
- ब) आर्थिक विज्ञान पुरस्कार विजेत्यांच्या निवडीमध्ये सहभागी असलेल्या प्रक्रियेचे थोडक्यात वर्णन करा.
- क) अर्थशास्त्रातील नोबेल पारितोषिक विजेते जोसेफ स्टिग्लिट्झ यांच्यावर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.

प्र ५ अ) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा.

२०

- अ) कल्याणकारी राज्याविषयी कौटिल्याचे विचार.
- ब) महात्मा फुले यांचे आर्थिक विचार.
- क) डॉ. मनमोहन सिंग यांची भारताच्या आर्थिक संकटाला रोखण्यासाठी 'तीन पावले'.
- ड) नोबेल पारितोषिक विजेते डॉ. अमर्त्य सेन.

किंवा

ब) खालील बहु पर्यायी प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा.

- 1) ----- नुसार, नफा हा पूर्णपणे उद्योजकीय कार्याचा पुरस्कार आहे.
 अ) डेव्हिड रिकार्डो
 ब) आल्फ्रेड मार्शल
 क) कौटिल्य
 ड) अँडम स्मिथ
- 2) आर. सी. दत्त यांच्याबद्दल खालीलपैकी कोणते बरोबर नाही?
 अ) त्यांचा जन्म महाराष्ट्रात झाला.
 ब) त्यांनी 'भारताचा आर्थिक इतिहास' नावाचे पुस्तक लिहिले.
 क) त्यांनी 'फेमिन्स इन इंडिया' नावाचे पुस्तक लिहिले.
 ड) आर.सी. दत्त सांगतात की ज्यांच्याकडे जमीन आहे ते शेतकरी चांगले आहेत.
- 3) ड्रेन थिअरी हे ----- यांचे मोठे योगदान आहे.
 अ) डेव्हिड रिकार्डो
 ब) आल्फ्रेड मार्शल
 क) दादाभाई नौरोजी
 ड) अँडम स्मिथ
- 4) "टग ऑफ वॉर" या निबंधाचे लेखक कोण आहेत?
 अ) एम.जी. रानडे
 ब) आर.सी. दत्त
 क) दादाभाई नौरोजी
 ड) गोपाळ गणेश आगरकर
- 5) खालीलपैकी कोणी लेसेझ-फेअर धोरणाला विरोध केला होता?
 अ) अँडम स्मिथ
 ब) आल्फ्रेड मार्शल
 क) आर.सी. दत्त
 ड) एम.जी. रानडे
- 6) महात्मा गांधीबद्दल खालीलपैकी कोणते बरोबर नाही?
 अ) त्यांचा जन्म 2 ऑक्टोबर 1869 रोजी झाला.
 ब) त्यांना राष्ट्रपिता म्हणूनही ओळखले जाते.
 क) त्यांचा जन्म महाराष्ट्रातील मुंबई येथे झाला.
 ड) ते भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसमध्ये कार्यरत होते
- 7) सर्वोदयाच्या प्रसारामागील गांधीजींची महत्वाची भूमिका ----- आहे.
 अ) समाजाचा कृषी विकास.
 ब) समाजाचा सामाजिक विकास.
 क) समाजाचा राजकीय विकास
 ड) समाजाचा सर्वांगीण विकास
- 8) महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्याबद्दल खालीलपैकी कोणते सत्य नाही?
 अ) त्यांना आधुनिक भारतातील स्त्री शिक्षणाचे जनक म्हणून ओळखले जाते.
 ब) ते महाराष्ट्र आणि भारतातील सर्वात मोठे समाजसुधारक होते.
 क) त्यांचा जन्म नागपूर येथे झाला.
 ड) त्यांचे पूर्ण नाव ज्योतिराव गोविंदा फुले आहे.

- 9) महात्मा गांधींच्या मते ----- उत्पादनाचा प्रमुख घटक आहे.
अ) जमीन
ब) श्रम
क) भांडवल
ड) उद्योजकता
- 10) गांधीजींनंतर विश्वस्तपदाची संकल्पना प्रामुख्याने ----- यांनी पुढे नेली.
अ) एम.जी. रानडे
ब) महात्मा फुले
क) विनोबा भावे
ड) आर.सी. दत्त
- 11) ----- मध्ये प्रथमच पाच रुपयांची नोट जारी करण्यात आली.
अ) १७७१
ब) १८७१
क) १७८१
ड) १८८१
- 12) जे. एम. केन्स यांनी अनुकूलता दर्शविली -----
अ) सुवर्ण विनिमय मानक
ब) सुवर्ण मानक
क) सुवर्ण विनिमय मानक आणि सुवर्ण मानक दोन्ही
ड) ना सुवर्ण विनिमय मानक ना सुवर्ण मानक
- 13) खालीलपैकी कोणता रुपयाची समस्या नाही?
अ) मुघल काळातील दुहेरी मानक
ब) मोफत बँकिंग व्यवस्था
क) सार्वत्रिक रोखक्षमतेचा अभाव
ड) पैशाचा नियमित पुरवठा.
- 14) डॉ. मनमोहन सिंग यांनी सध्याच्या आर्थिक संकटाला आळा घालण्यासाठी आणि सामान्य स्थिती पूर्ववत करण्यासाठी -----
--- उपाय सांगितला.
अ) एक-चरण
ब) द्वि-चरण
क) तीन-चरण
ड) चार-चरण
- 15) प्रा. लीस्ट ----- अर्थशास्त्रज्ञ आहेत.
अ) रशियन
ब) जर्मन
क) इटालियन
ड) भारतीय
- 16) अमर्त्य सेन यांना ----- मध्ये अर्थशास्त्रातील नोबेल स्मृती पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.
अ) १९५८
ब) १९७८
क) १९९८
ड) २०१८

- 17) अभिजित बॅनर्जी ज्यांना 2019 मध्ये अर्थशास्त्रातील नोबेल पारितोषिक मिळाले ज्यांचे कार्य ----- यावर केंद्रित आहे.
अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्र
ब) मॅक्रो इकॉनॉमिक्स
क) आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्र
ड) विकासाचे अर्थशास्त्र
- 18) अर्थशास्त्रातील नोबेल पारितोषिकाची स्थापना केव्हा झाली?
अ) १९६६
ब) १९६७
क) १९६८
ड) १९६९
- 19) 1969 मध्ये अर्थशास्त्रातील पहिले नोबेल पारितोषिक कोणाला मिळाले?
अ) रँगनार फ्रिश आणि जॅन टिनबर्गन
ब) अमर्त्य सेन
क) अँडम स्मिथ आणि डेव्हिड रिकार्डो
ड) जे.एम. केन्स
- 20) जोसेफ यूजीन स्टिलिट्झ हे ----- आहेत.
अ) शास्त्रीय अर्थशास्त्रज्ञ
ब) नव-शास्त्रीय अर्थशास्त्रज्ञ
क) केनेशियन अर्थशास्त्रज्ञ
ड) नवीन केनेशियन अर्थशास्त्रज्ञ
